

В умовах швидких змін на світовій арені роль Індії як потенційного посередника між глобальними суперниками стає дедалі важливішою. Конкуренція, пов'язана з четвертою промисловою революцією, та напруга між США і Китаєм, що зростає, відкривають для неї нові можливості. Індія прагне не лише зміцнювати двосторонні зв'язки, а й активно впливати на формування міжнародної політики, сприяючи стабільності й співпраці між провідними центрами світового впливу.

Стратегічна політика Індії зосереджена на поглибленні співпраці зі США, що має на меті посилення її промислового, економічного та оборонного потенціалу. Це допомагає країні зайняти вигідну позицію в умовах мінливої геополітичної ситуації. Хоча суперництво між США та Китаєм посилює глобальну напругу, воно водночас відкриває нові можливості для Індії як ключового геоекономічного гравця. Підписані в останні роки угоди зі США у сфері економіки, технологій і оборони свідчать про прагнення Делі зменшити залежність від Китаю та Росії.

Водночас Індія підтримує конструктивні відносини з Москвою, активно співпрацюючи у сферах енергетики, виробництва добрив та оборони. Це демонструє її прагматичний підхід і здатність збалансовувати політику між глобальними суперниками. Використовуючи своє вигідне геоекономічне становище, країна вміло максимізує власні інтереси та зберігає партнерські стосунки з ключовими гравцями світової політики.

У цьому контексті Індія стає важливим посередником між США та Китаєм, а також між західними державами і Росією. Її стратегічна гнучкість та здатність налагоджувати співпрацю в різних сферах є критично важливими для забезпечення стабільності та просування інтересів як національного, так і глобального рівнів. Індія активно прагне впливати на глобальну економічну та політичну структуру.

Отже, стратегічна роль Індії як посередника між глобальними суперниками стає дедалі відчутнішою на фоні посилення конкуренції. Її вміння балансувати між провідними державами та прагматичний підхід до партнерства дають змогу не лише зберігати політичну автономію, а й впливати на формування світової політики. Спираючись на економічну потугу, геополітичну активність і стабільне лідерство в Південній Азії, Індія поступово утверджується як ключовий геополітичний гравець XXI ст. Її роль як медіатора між великими державами свідчить про значний потенціал у зміцненні глобальної стабільності та співпраці в умовах сучасних викликів.

Назар Попович (Тернопіль)

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА КАНАДИ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

У сучасній системі міжнародних відносин освіта виступає не лише інструментом кадрового забезпечення, але й важливим елементом гуманітарної дипломатії. Співпраця між Україною та Канадою у сфері освіти є прикладом багатовекторної взаємодії, що поєднує академічні обміни, науково-дослідні проекти та транснаціональний освітній діалог.

З моменту визнання незалежності України (1991 р.) Канадою встановлено та поступово поглиблюється система освітньої співпраці: підписано низку угод, започатковано стипендіальні програми, відкрито академічні обміни для українських студентів і викладачів. Наприклад, за даними Міністерства освіти України, українські студенти мають доступ до програм малого обміну, до стипендій імені П. Яценка та інших ініціатив.

Однією з форм співпраці є реалізація інтернів і навчальних програм, що фінансуються з канадської сторони, спрямованих на розвиток

компетентностей українських студентів і молодих науковців. Наприклад, у 2013 р. уряд Канади спільно з канадським закладом SIAST започаткував проєкт «Skills for Employment» для понад 14 000 українських студентів і 1 900 підприємців.

Освітня взаємодія також охоплює академічні партнерства між університетами: зокрема, прикладом є укладення у 2022 р. Меморандуму про співпрацю між University of Guelph (Канада) та Дніпровський державний аграрно-економічний університет (Україна) – перше подібне «тесвоїнг-партнерство» канадського вузу з українським, що передбачає обміни науковців і студентів, спільні дослідження в аграрній і ветеринарній сферах.

Важливим складником є участь освітньої спільноти в транснаціональних ініціативах: так, канадська організація Mitacs та Міністерство освіти й науки України підписали угоду про створення до 600 стажувань для українських студентів і аспірантів у Канаді (2023 р.). Цей приклад підкреслює концепцію «освіти як інструменту розвитку» і «освіти як мосту між державами».

Суттєвою складовою співпраці є підтримка української діаспори й українознавства в Канаді, яка створює сприятливий освітньо-культурний простір для обміну. Канадські освітні установи (наприклад, Centre for Ukrainian Canadian Studies при Університеті Манітоби) реалізують програми української культури, мови й історії, що посилює освітню взаємодію обох країн.

У контексті воєнного стану в Україні освітня співпраця набула нових вимірів: на тлі зруйнованої інфраструктури й вимушеної міграції студентів Канада і українські університети активізували платформу дистанційної освіти, академічної мобільності та створення спільних проєктів з цифрових освітніх технологій. Зокрема, в резолюції конференції «Educating for Tomorrow: Ukrainian Values in Global World» (2025 р.) ініційовано створення «Canada-Ukraine Digital Learning Initiative».

Стратегічним напрямом співробітництва є підтримка модернізації української системи вищої освіти: канадський досвід децентралізованого управління вищою освітою, багатомовної освітньої політики та міждисциплінарності стає корисним орієнтиром для реформування української моделі. Дослідження «Decentralization of Canadian education in the context of the multicultural community» акцентує на сильних сторонах канадської системи, що можуть бути адаптовані в Україні.

Угрупування освітньої політики набуває особливої значущості з огляду на міжнародну інтеграцію: співпраця Україна–Канада в освіті сприяє підвищенню міжнародної конкурентоздатності українських закладів, активізує академічну мобільність і створює платформу для обміну досвідом у галузі інновацій, стипендій та спільної наукової роботи.

Попри численні позитивні зрушення, існують виклики, що гальмують повноцінну реалізацію потенціалу співробітництва: нерівномірність доступу до академічних обмінів серед українських студентів, мовні бар'єри, різний ступінь визнання освітніх кваліфікацій між країнами, логістичні складнощі в умовах воєнного конфлікту. Вирішення цих проблем вимагає координованих дій обох держав, закладів вищої освіти та спільнот української діаспори.

Освітня співпраця між Україною та Канадою є ключовою частиною двостороннього партнерства, яка охоплює як академічну взаємодію, так і гуманітарний, соціокультурний вимір. Надалі пріоритетними завданнями є масштабування програм дистанційної освіти, створення спільних наукових платформ, розширення взаємного визнання дипломів і посилення участі української діаспори як мосту освітньо-інформаційної взаємодії.